

Badania nad jakością życia na przykładzie doświadczeń międzynarodowych

Walenty Ostasiewicz
Katedra Statystyki
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Konferencja

Statystyka publiczna w służbie samorządu terytorialnego

Wrocław, 7 – 8 marca 2011

Święto Kobiet

Święto Statystyki

Jakość Życia

Czy mają coś wspólnego ?

Czy jest to tylko przypadek ?

Mają bardzo dużo wspólnego

Sięgnijmy do czasów zrodzenia się *umiłowania mądrości*
czyli filozofii

W pierwszym okresie jej rozwoju głównym przedmiotem
zainteresowania mędrców była przyroda, czyli *fizyka*

W drugim okresie tym przedmiotem była *metafizyka*,
a głównie człowiek, jego dobro, cel i sposób życia

Podstawowe problemy:

Jak ma żyć człowiek jako jednostka, jako osoba	etyka
Jak on ma żyć jako gospodarz jako głowa gospodarstwa	ekonomika
Jak ma żyć jako obywatel	polityka

Trzy systemy **etyki**

1. System etyki kontemplacyjnej

2. System etyki umiaru

3. System etyki przyjaźni i miłości

Φιλία

Kobieta

Miłość matczyna

Podstawą wszelkiej miłości

a w szczególności

miłości politycznej

πολιτική φιλία

przyjaźń społeczna

Deficyt współdziałania

wynika z deficytu takiej miłości

Nie ma społecznej spójności bez społecznej miłości

a to przecież fundament tego co nazywamy
kapitałem społecznym

A co ma z tym wspólnego Statystyka ?

ONA

trzyma rękę na pulsie naszego życia zbiorowego

liczy uderzenia

mierzy ciśnienie

analizuje

i sygnalizuje odchylenia, nieprawidłowości

Właśnie ona w czasach obecnych wzięła się mocno za zarządzanie wszelkimi procesami ukierunkowanymi na poprawę ludzkiej doli i niedoli

jakości życia

W 1978 roku w szwedzkim mieście Uppsala odbył się

IX World Congress of Sociology

Po raz pierwszy rozpoczęto dyskusje o jakości życia

Alexander Szalai, (Karl Marx University of Economic Sciences, Budapest):

- *Internatinal Encyclopedia of Social Sciences* (17 tomów,
- *Encyclopedia Brytanica* 30 tomów
- *Большая Советская Энцилпедия* 30 tomów
- *Meyers Enzyklopädisches Lexikon* 25 tomów

Żadna z tych, i trzech innych, największych encyklopedii świata – nie zawierała żadnego hasła dotyczącego **jakości życia**

Quality of Life

1. Lata sześćdziesiąte: Prezydent USA, Eisenhower, NASA

Social indicator movement

2. Lata siedemdziesiąte: Prezydent USA Reagan

hibernation of movement

3. Koniec wieku XX: nie prezydenci

Pospolite ruszenie

inicjatywy oddolne

wsparte przez ekspertów

zaakceptowane przez polityków

Measuring the Progress Movement

1. Subiektywna percepcja:
satisfakcja, zadowolenie, szczęście : myślenie
amerykańskie (*are you happy ?*)
2. Mieć, być, kochać : kraje skandynawskie
3. Warunki życia: Anglia, Włochy, Szwajcaria
4. Wskaźniki społeczne: Niemcy
5. Rachunki społeczne: Holandia

1. CUS-y :

Francja

Szwajcaria

Anglia

kraje skandynawskie

2. Ośrodki naukowo-badawcze:

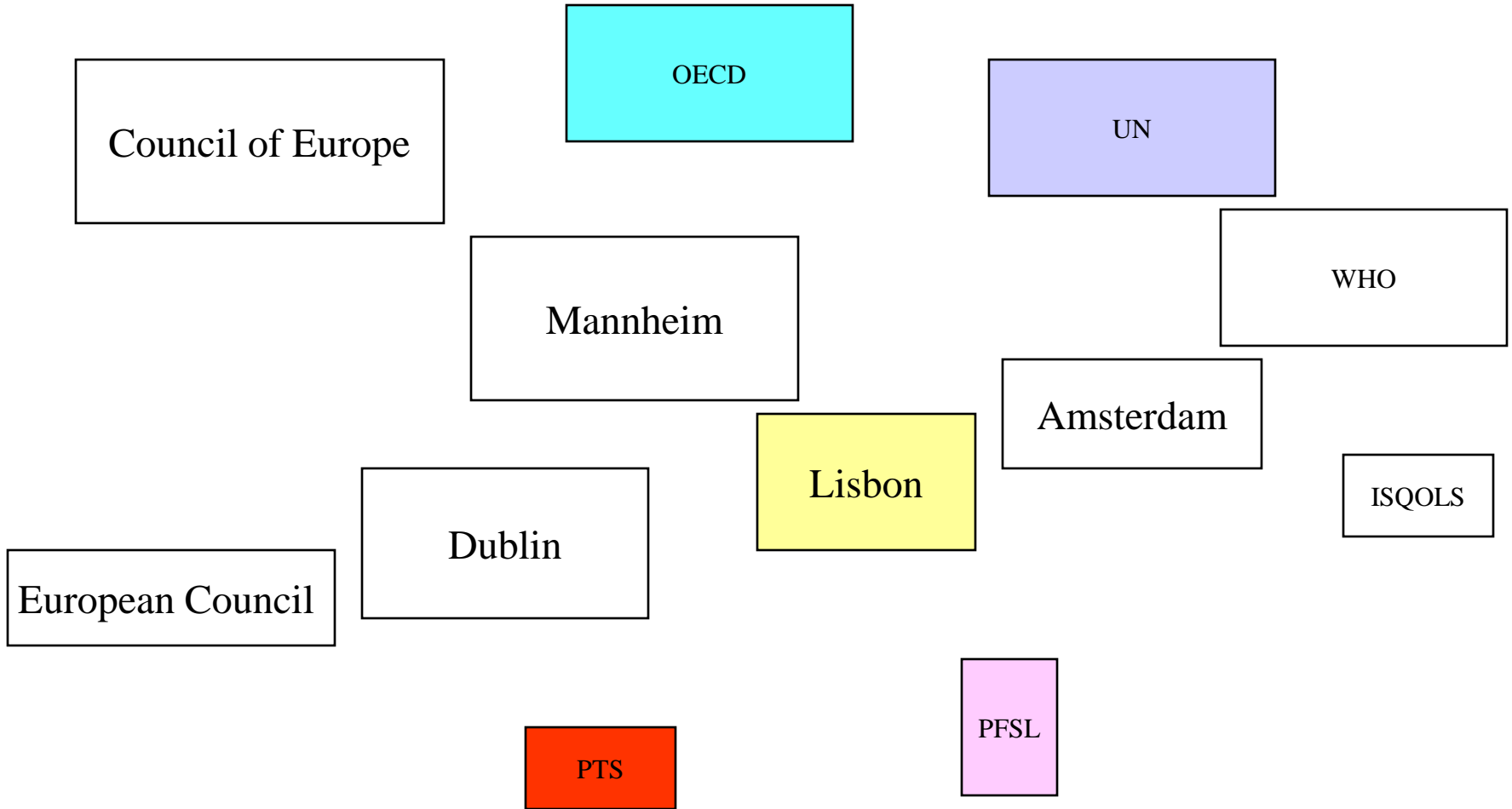
Hiszpania

Włochy

Niemcy

Holandia

3. Organizacje ponadnarodowe



OECD

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

powstała w 1961 roku i skupia 30 państw

W Dyrektoracie Statystyki powstaje projekt globalny (*Global Project*)

Measuring the Progress of Societies

w realizacji którego uczestniczą: ONZ, Bank Światowy, UNICEF,...

Cztery główne cele:

1. Promocja i wspieranie wszechstronnej dyskusji o istocie postępu
2. Ożywianie i pobudzanie ludzi i instytucji do działań
3. Poprawa efektywności wpływu wskaźników na kształtowanie polityki
4. Współuczestnictwo w dyskusji o realizacji celów milenijnych (MDG)

Najważniejsze przedsięwzięcia realizowane w ramach tego projektu to światowe konferencje (*World Forums*) p.t.

Statistics, Knowledge and Policy

1. 2004 – Palermo
Key indicators to inform decision making
2. 2007 – Istanbul
Measuring and Fostering the Progress of Societies
3. 2009 – Busan
Charting Progress, Building Visions, Improving Life
4. 2011 lub 2012 w Indiach

7. Europejski system wskaźników społecznych.

system opracowany pod kierunkiem Heinza-Herberta Nolla w Centrum Badań Sondażowych Metod i Analiz w Mannheime (niem. ZUMA – *Zentrum für Umfragen, Methoden und Analysen*). System ten opracowano w ramach projektu badawczego Komisji Europejskiej.

Jakość społeczna zdefiniowana została jako stopień w jakim obywatele danego kraju są zdolni do uczestniczenia w życiu społecznym i ekonomicznym w warunkach gwarantujących wzrost ich dobrobytu i indywidualnych możliwości.

Wyodrębnia się przy tym cztery główne aspekty jakości społecznej

- 1) bezpieczeństwo społeczne i ekonomiczne
- 2) spójność społeczna
- 3) uczestnictwo społeczne
- 4) autonomia i możliwości działania.

Do konstrukcji Europejskiego Systemu Wskaźników przyjęto 14 dziedzin życia, oznaczonych kolejnymi literami alfabetu.

Są one następujące:

- A. Ludność
- B. Rodzina i gospodarstwo domowe
- C. Warunki mieszkaniowe
- D. Transport
- E. Odpoczynek, kultura
- F. Uczestnictwo społeczne, polityczne i integracja
- G. Edukacja i szkolenie
- H. Rynek pracy i warunki pracy
- I. Dochody
- J. Zdrowie
- K. Środowisko
- L. Bezpieczeństwo socjalne
- M. Bezpieczeństwo publiczne
- N. Ogólna sytuacja życiowa.

Ogólną strukturę wskaźników przedstawić więc można w postaci macierzy 8 x 14:

	A		N
warunki życia			
stan psychiczny			
zróżnicowanie			
więzi			
kapitał ludzki			
kapitał naturalny			
demografia			
wartości i postawy			

7. Koncepcja opracowana w ramach Rady Europy.

. Głównym celem Rady Europy jest ochrona praw człowieka, ochrona demokracji i wspieranie współpracy państw członkowskich.

Na spotkaniu w Strasburgu w 1997 r. członkowie Rady Europy uznali, że istotnym dopełnieniem dzieła krzewienia praw i godności człowieka jest spójność społeczna. W 1998 roku powołany został Europejski Komitet Spójności Społecznej (CDCS), który począwszy od 2000 r. publikuje biuletyny elektroniczne pt. *Social Cohesion Developments*

Trends in social cohesion.

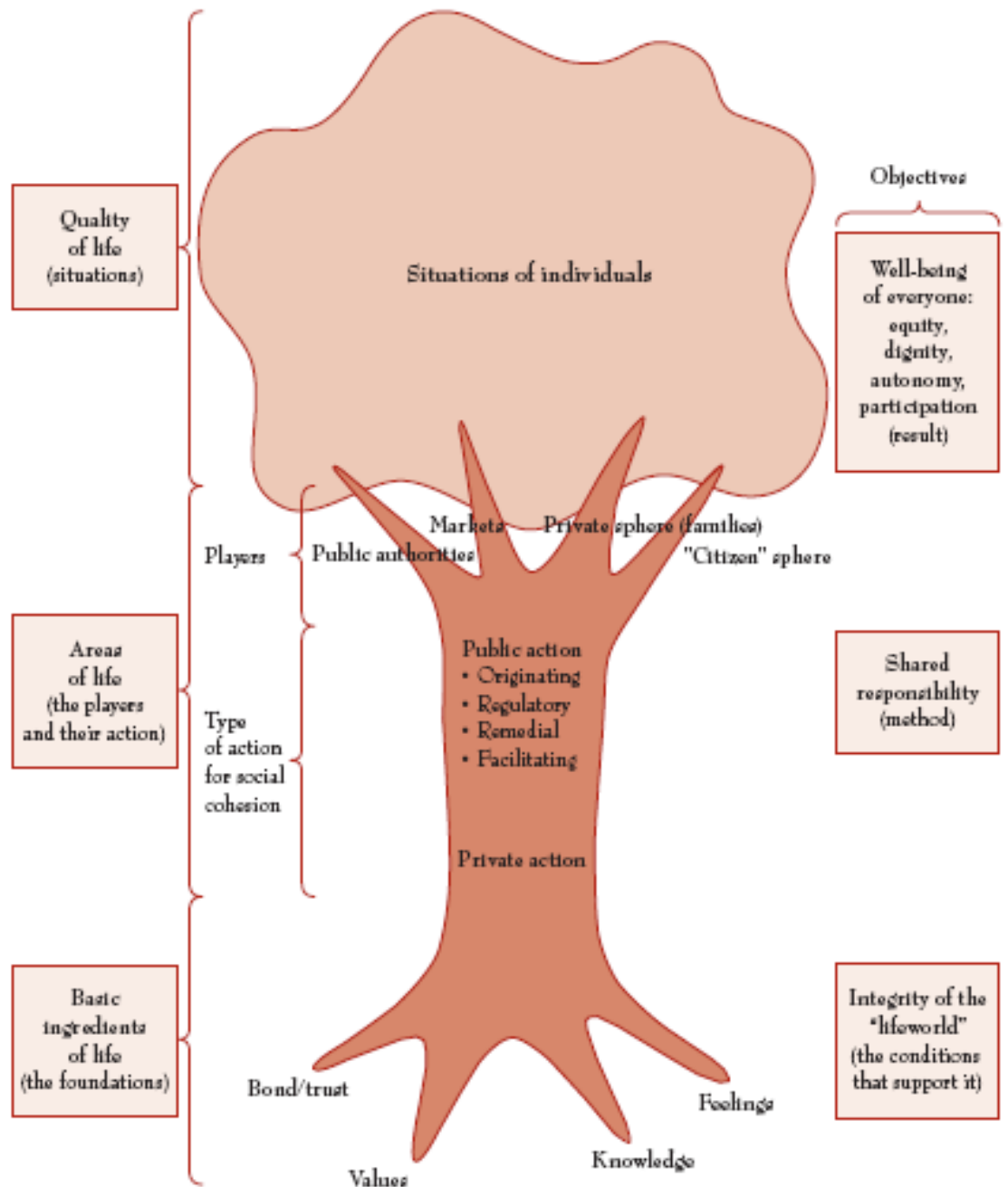
W 2004 r. zatwierdzona została ogólna *Strategia Spójności Społecznej*. W 2005 r. przewodnik metodologiczny konstruowania wskaźników spójności społecznej. Spójność społeczna została zdefiniowana jako zdolność społeczeństwa do zagwarantowania wszystkim swoim członkom trwałego dobrobytu przy jednoczesnej minimalizacji rozbieżności i unikaniu polaryzacji.

Cztery aspekty dobrobytu :

- **Sprawiedliwy** dostęp do praw człowieka (*Equity*),
- **godność** i uznanie każdej osoby (*Dignity*),
- **autonomia** i wolność do osobistego rozwoju (*Autonomy*),
- **partecypacja** i odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji dotyczących społeczności (*Participation*).

1949 **Council of Europe** founded
 1950 – Convention on Human Rights
 1998 - The Social Cohesion Development Division was set up
 2004 - Strategy approved by European Committee for Social Cohesion (CDCS).
 2001- CDCS starts publishing series *Trends in social cohesion*.
 2005 - Methodological guide is issued

Basic components of well-being:
 Equity
 Dignity
 Autonomy
 Participation



USA:

SUSA – the State of the USA

- USHDI – Highschool, Bs, Professional Degree, Mediana doch

1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2005, 2008

1.23 2.10 2.86 3.82 4.67 5.05 5.17

- Santa Cruz , hrabstwo w Kalifornii 260 000 mieszkańców: CAP – Santa Cruz Community Assessment Project , streszczenia raportów do domów
- GAO the Government Accounting Office
congressional watchdog

Irlandia:

CSO: MIP – Measuring Ireland's Progress

1. Australia: ABS,
MAP-Measuring Australia's Progress, **co roku**
Tasmania , 500 000 mieszkańców, 143 wskaźniki
regularne konsultacje
2. Kanada: CSLS- Centre for the Study of Living Standards (reports)
CCSD- Canadian Council on Social Development
CIW – Canadian Index of Wellbeing
- Niemcy: MZES-Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung
EURODATA Newsletter, regularne raporty
- Dania : wzorcowe rejestry, **bez spisów**
- Skandynawia *Obywatel szwedzki może wejść do każdego urzędu, nawet kancelarii króla czy premiera, i zażądać okazania mu dowolnego dokumentu zarejestrowanego w dzienniku podawczym. Żaden polityk ani urzędnik nie ma prawa nawet zapytać, a po co obywatelowi- nie mówiąc już o dziennikarzu-taki dokument potrzebny*

- Holandia
- Włochy

ISTAT

Uniwersytety

Różne organizacje (jest ich ok. 40)

zajmujących się jakością, globalizacją, etyczna produkcją, zrównoważonym rozwojem itp.

Florencja –2010

150 uczestników

80 referatów

Dwa plenarne : Giovannini- President : Measuring wellbeing

Sabbadini –Central Director : Social

transformations through official statistics

My?

Strategia Lizbońska

Przyjęta w 2000 roku przez przywódców krajów UE przewiduje, że do 2010 roku gospodarka wszystkich krajów Unii ma stać się „najbardziej *konkurencyjną* i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarką na świecie, zdolną do trwałego rozwoju, tworzącą większą liczbę lepszych miejsc pracy oraz charakteryzującą się większą *spójnością* społeczną „ (podkreślenie moje)

W 2003 roku powołane zostało

Polskie Forum Strategii Lizbońskiej

jako

„*wieloletni projekt oparty na zasadach partnerstwa publiczno-prawnego będący **emanacją społeczeństwa obywatelskiego** ... jako nowy typ debaty, który łączyłby myślenie o polityce i rozwoju Polski oraz Europy*”

Jan Szomburg – Dyrektor PFSL

*Polityka gospodarcza UE i w UE 2005-2010
będzie wyzwaniem dla Polski*

Dlatego powinniśmy:

Interesować się nią i być bardzo uważnymi

Rozumieć ją i umieć oceniać jej skutki

Rozumieć swoje interesy i mieć własne wizje

Przewidywać ją i działać wyprzedzająco

Współkształtować ją, działając w sposób spójny

Dostosowywać się do niej w sferze wewnętrznej

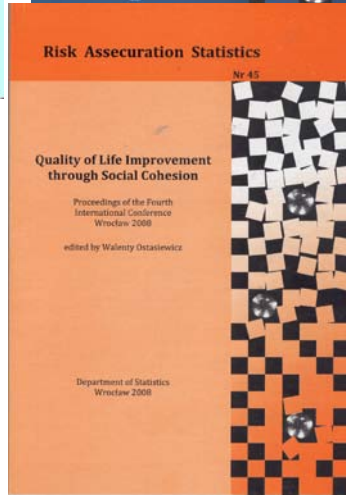
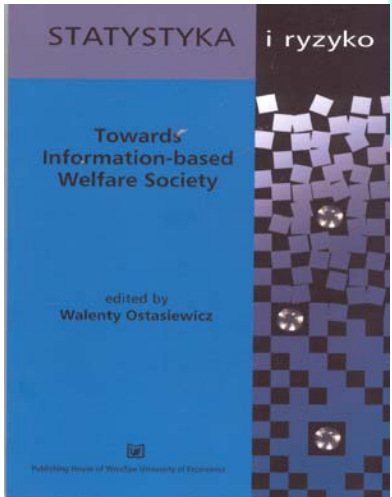
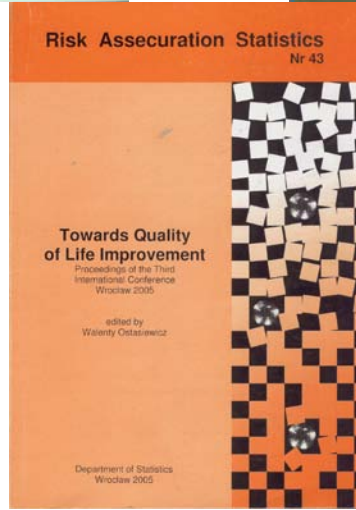
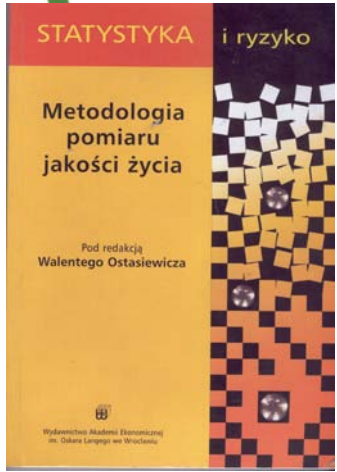
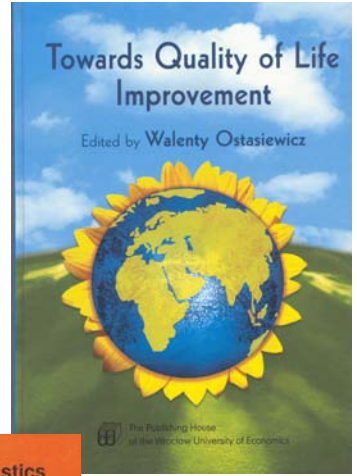
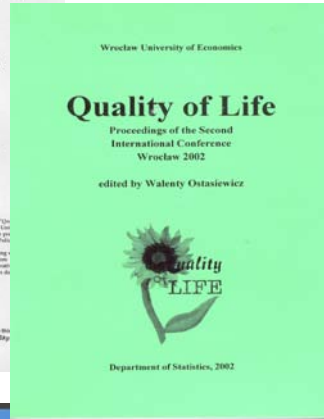
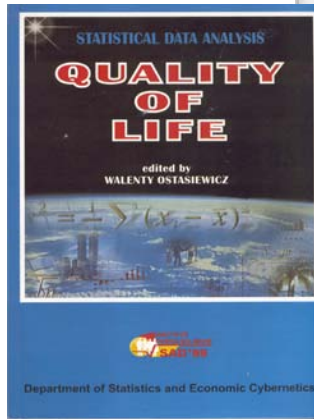
ISQOLS - tylko jeden członek z Polski

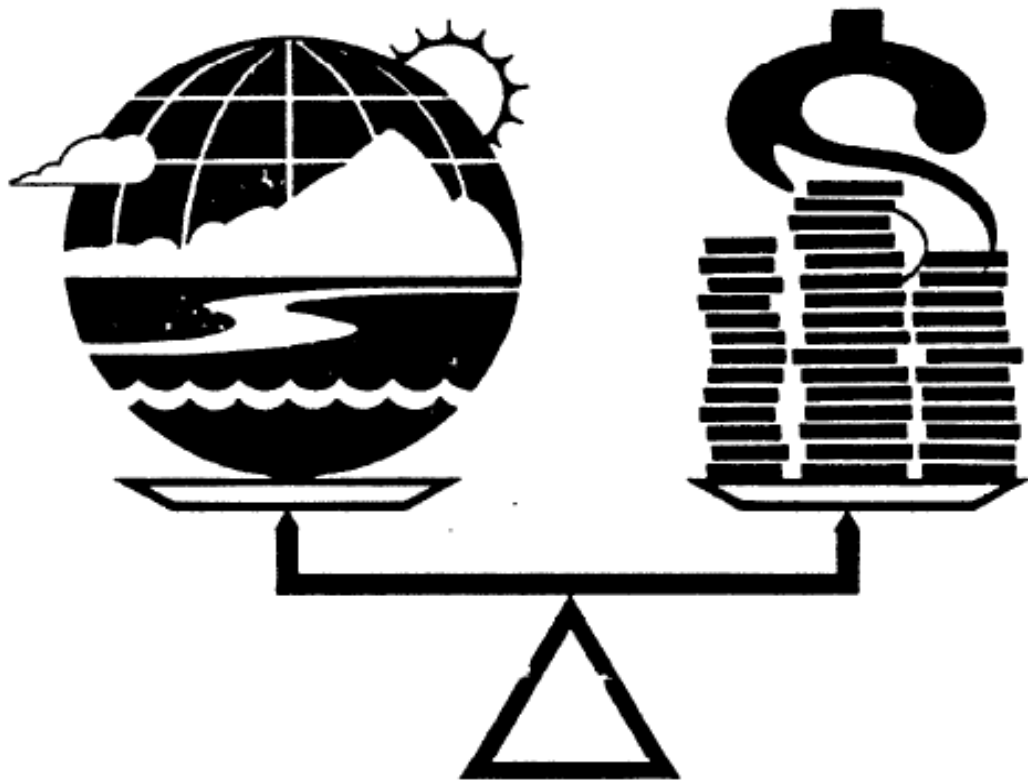
Coroczne Kongresy

(ostatni we Florencji, 2009- tylko jeden referat z Polski)

Na Kongresie ISI będzie zorganizowana specjalna sesja

- więc nie będzie ani jednej osoby z Polski





MEW- Measure of Economic Welfare
IEWB- Index of Economic Well-Being
ISP- Index of Social Progress
ISH – Index of Social Health
GPI – Genuine Progress Indicator
IESW- Index of Economic and Social Welfare

FIGURE 4: Real GDP and GPI 1950-2004
in 2000 Dollars (Billions)



FIGURE 4: Real GDP and GPI 1950-2004
in 2000 Dollars (Billions)



The Scientific Proof

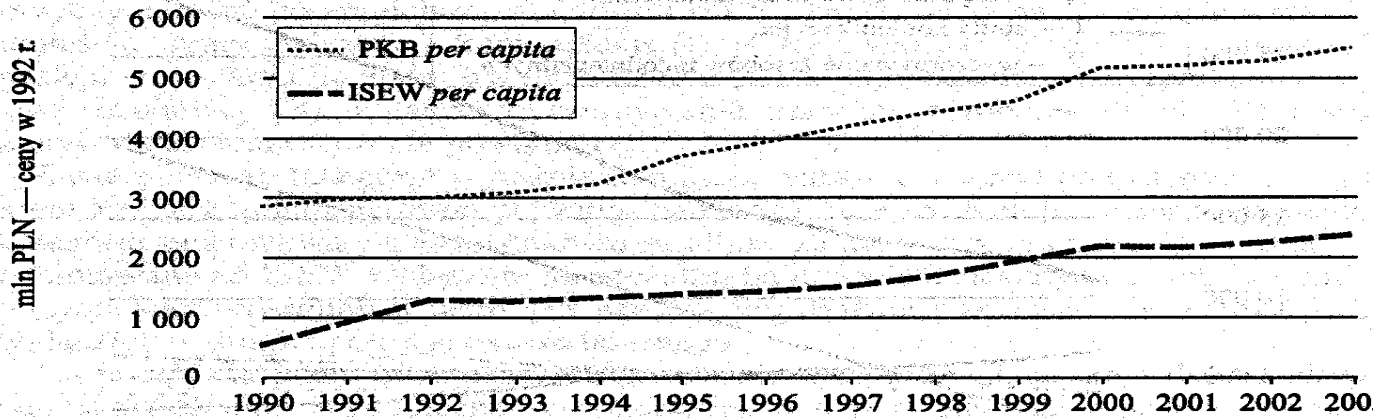
that

we have already exceeded the environmental limits, and

that

we urgently need to change course to Save The Planet

Wykr. 2. PORÓWNANIE PKB ORAZ ISEW (per capita)



Źródło: jak przy wyk. 1.

Dlaczego nie udaje się

powołać konwentów regionalnych

przyznać więcej kompetencji i odpowiedzialności tym niżej

posłuchać co w trawie szlocha (bo może jest deptane)

Zharmonizowane Statystyczne Systemy Rachunków Narodowych

Syntetyczny opis wyników pracy całego społeczeństwa

- 1934 – S Kuzniets, Statystyki Dochodu Narodowego USA
- 1941 – R. Stone, Dochód Narodowy Zjednoczonego Królestwa
- 1952 – R. Stone, A Standardised System of National Accounts
pierwszy międzynarodowy system
- 1953 - A System of National Accounts
zmodyfikowana wersja opublikowana przez ONZ
- 1968 – kolejna wersja
- 1993 - United Nations System of Accounts
znana jako SNA'93
- 1995 - European System of Accounts
Europejska wersja SNA'93 znana jako ESA'95

- SAM - Social Accounting Matrices
- LAS - Labour Accounting Systems
- SEEA - System of integrated Environmental and Economical Accounting
- SESAME - System of Economic and Social Matrices and Extensions
- NAW - National Accounts of Well-being

Różne rachunki satelitarne

trzy aspekty dobrobytu:

- jakość życia,
- spójność społeczna,
- rozwój zrównoważony.

(goal dimensions).

Jakość życia określają dwa następujące rodzaje zadań:

- poprawa warunków życia
- wzmocnienie dobrostanu psychicznego.

Spójność społeczną określają kolejne dwa wymiary zadaniowe:

- redukcja różnicowania i eliminacja wykluczenia społecznego
- wzmocnienie więzi społecznych.

Rozwój zrównoważony określają następujące zadania:

- zachowanie kapitału ludzkiego
- zachowanie kapitału naturalnego.

Dwa dodatkowe zadania
demografia